

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2017 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KOMISJA DO SPRAW PETYCJI

PRZEWODNICZĄCY

Sławomir Jan Piechota

BKSP-145-1(1)-17

1724/17

Senator
Robert Mamątow
Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 30 marca 2017 r. sygn. akt BPS/KCPP-0330-134/17 w sprawie petycji dotyczącej *podniesienia wysokości wcześniejszej emerytury z tytułu sprawowania opieki nad osobą - dzieckiem niepełnosprawnym w stopniu znacznym (BKSP-145-89/16)* informuję, że Komisja do Spraw Petycji podjęła decyzję o skierowanie dezyderatu do Prezesa Rady Ministrów w przedmiocie ww. petycji. Dezyderat nr 17 Komisja uchwaliła na 44. posiedzeniu w dniu 15 listopada 2016 r.

Komisja uznała, że problem podniesienia wysokości wcześniejszych emerytur dla osób sprawujących opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym może zostać częściowo rozwiązany przez projektowany przez rząd program wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych. W związku z pracami rządu nad kompleksowym uregulowaniem tych kwestii Komisja postanowiła wystąpić z dezyderatem do Pani Prezes Rady Ministrów w celu uzyskania informacji nad stanem tych prac i kierunkami wprowadzanych zmian w systemie wsparcia finansowego dla rodziców dzieci niepełnosprawnych.

Na 63 posiedzeniu w dniu 7 marca br. Komisja do Spraw Petycji uznała udzieloną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej odpowiedź za zadowalającą i podjęła decyzję o nieuwzględnieniu żądania będącego przedmiotem petycji.

Z poważaniem,

Załączniki:

1. Dezyderat nr 17 do Prezesa Rady Ministrów
2. Odpowiedź Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na dezyderat nr 17

Dezyderat nr 17
Komisji do Spraw Petycji do Prezesa Rady Ministrów
w sprawie możliwości podniesienia wysokości wcześniejszych emerytur
z tytułu sprawowania opieki nad osobą – dzieckiem niepełnosprawnym
w stopniu znacznym
z dnia 15 listopada 2016 r.

Komisja do Spraw Petycji na posiedzeniu w dniu 19 października 2016 r., rozpatrzyła *petycję w sprawie podniesienia wysokości wcześniejszej emerytury z tytułu sprawowania opieki nad osobą - dzieckiem niepełnosprawnym w stopniu znacznym.*

Podmiot wnoszący petycję zwrócił uwagę, że rodzice, którzy nabyli wcześniejszą emeryturę z tytułu opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi są w gorszej sytuacji niż rodzice, którym przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Pobierają bowiem oni niższe emerytury niż świadczenie pielęgnacyjne, które w ostatnim czasie wzrosło do 1300 zł. Dotyczy to osób, które nabyły świadczenia na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki. Osoby te nabyły prawo do emerytury nim zaczęły obowiązywać świadczenia pielęgnacyjne.

Komisja do Spraw Petycji dostrzegając ten problem, zwraca uwagę, że ustawodawca wykluczył możliwość nabycia świadczenia pielęgnacyjnego przez osoby, które mają ustalone prawo do emerytury.

W VII kadencji Sejmu zaprojektowano rozwiązania łagodzące te dysproporcje, jednak z uwagi na zakończenie kadencji prace nad nimi nie zostały dokończone. W wypracowywanym projekcie ustawy zakładano wypłatę świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości różnicy pomiędzy kwotą świadczenia pielęgnacyjnego a kwotą pobieranej emerytury lub renty.

Zdaniem Komisji do Spraw Petycji postulat wskazany w petycji ma duże znaczenie dla zabezpieczenia bytu materialnego opiekunów osób niepełnosprawnych. Kierując niniejszy dezyderat Komisja wychodzi z założenia, że uzasadnione jest zniwelowanie istniejących różnic w zakresie świadczeń przysługujących osobom w analogicznej sytuacji – osób opiekujących się niepełnosprawnymi.

Komisja zwraca się o wnikliwą analizę opisanego problemu oraz odpowiedź na następujące pytania:

1. Czy rząd dostrzega zasygnalizowany problem?

2. Czy rozważane jest dokonanie zmian w zakresie możliwości nabycia części świadczenia pielęgnacyjnego i jednoczesnego pobierania świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych?
3. Jaki byłby szacunkowy koszt rozwiązań postulowanych w petycji?
4. Czy ewentualne zmiany obejmą tylko emerytów, którzy nabyli świadczenie na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki?

Jeśli w wyniku przeprowadzonych analiz i ocen zostanie potwierdzona potrzeba wprowadzenia zmian w przepisach prawa w wymienionym zakresie – Komisja zwraca się do Pani Premier o przygotowanie odpowiedniego projektu oraz skierowanie go do Sejmu RP.

Przewodniczący Komisji

(-) Sławomir Jan Piechota

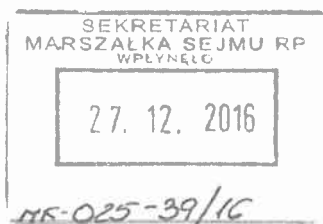

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 27 grudnia 2016 r.

DSR.II.072.15.2016.KCH

Dot. DSPiO.WI.4812.36.2016

WPLYNEŁO

do Komisji RET
dnia 28.12.16. znak akt
podpis..... Mina

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu RP

Mary Perle Marszałek

W nawiązaniu do przekazanego przez Sekretarza Stanu do Spraw Parlamentarnych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Pana Grzegorza Schreibera, pisma do którego został dołączony dezyderat nr 17 uchwalony przez Komisję do Spraw Petycji w sprawie możliwości podniesienia wysokości wcześniejszych emerytur z tytułu sprawowania opieki nad osobą – dzieckiem niepełnosprawnym w stopniu znacznym, z dnia 15 listopada 2016 r., uprzejmie przedstawiam co następuje.

Podstawą prawną nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny stanowi rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. Nr 28, poz. 149, z późn. zm.). Celem świadczenia określonego w tym rozporządzeniu było umożliwienie przejścia na emeryturę bez względu na wiek jednemu z rodziców, posiadającemu wymagany okres zatrudnienia rozumianego jako wykonywanie pracy w ramach umowy o pracę, a zmuszonemu przerwać tę pracę z uwagi na sprawowanie stałej opieki nad dzieckiem ze względu na jego stan zdrowia. Należy wskazać, że z danych przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynika, że przeciętna liczba osób obecnie pobierających z tego tytułu wcześniejsze emerytury wynosi 42 862.

Wskazane wyżej rozporządzenie zostało uchylone w związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 1999 r. przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – wraz z szeregiem innych aktów prawnych obowiązujących dotychczas

w zakresie nabywania prawa do emerytury. Uchylenie wynikające z ww. rozporządzenia prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę było wynikiem działań zmierzających do przywrócenia systemowi emerytalnemu charakteru ubezpieczeniowego. Jednym z podstawowych założeń reformy systemu emerytalnego z 1999 r. było bowiem uporządkowanie przepisów regulujących uprawnienia do świadczeń pieniężnych należnych z funduszu tworzonego ze składek osób ubezpieczonych, poprzez doprowadzenie do sytuacji, w której świadczenia będą przyznawane z powodu spełnienia ryzyka ubezpieczeniowego, tj. dożycia określonego w przepisach wieku emerytalnego lub niemożności wykonywania dalszego zatrudnienia z powodu niezdolności do pracy, spowodowanej stanem zdrowia. Ten cel został osiągnięty poprzez stopniowe wygaszanie możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę.

Obecnie obowiązujący stan prawny nie przewiduje możliwości nabycia uprawnień do emerytury w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. W miejsce wcześniejszej emerytury dla osób opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki wprowadzony został zasiłek stały wypłacany przez pomoc społeczną, zastąpiony następnie przez świadczenie pielęgnacyjne.

Świadczenie pielęgnacyjne jest rodzajem świadczenia rodzinnego wypłacanym na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 z późn. zm.), które przysługuje przede wszystkim rodzicom, którzy są nieaktywni zawodowo z powodu konieczności sprawowania opieki nad niepełnosprawną osobą, której niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 18 roku życia lub przed ukończeniem 25 r. życia (w praktyce, świadczenie to otrzymują więc przede wszystkim rodzice z tytułu opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi).

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje niezależnie od dochodu i obecnie wynosi 1300 zł miesięcznie. Jednocześnie od 1 stycznia 2017 r., w ramach waloryzacji wysokości świadczenia pielęgnacyjnego o procentowy wskaźnik wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę, wysokość świadczenia zostanie podniesiona do kwoty 1406 zł miesięcznie.

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a) ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.

Dana osoba ma ustalone prawo do ww. świadczenia emerytalno-rentowego, jeśli legitymuje się ważną i prawomocną decyzją administracyjną przyznającą takie świadczenie.

W konsekwencji, jeśli osoba ubiegająca się o świadczenie pielęgnacyjne legitymuje się jednocześnie ważną i prawomocną decyzją administracyjną przyznającą jej jedno z ww. świadczeń emerytalno-rentowych (dotyczy to w szczególności tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym), świadczenie pielęgnacyjne nie może jej zostać przyznane nawet jeśli jej renta/emerytura jest w kwocie niższej niż świadczenie pielęgnacyjne.

Ustawodawca wykluczył zatem możliwość jednoczesnego pobierania ww. świadczeń emerytalno-rentowych oraz świadczenia pielęgnacyjnego, które ze swej istoty, przysługuje osobom rezygnującym lub niepodejmującym aktywności zawodowej z uwagi na konieczność sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Należy zauważyć, że problem poruszony w dezyderacie Komisji, w postaci znacznie niższej wysokości wcześniejszej emerytury niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, zaistniał po zmianach w przepisach, które znacząco podniosły wysokość świadczenia pielęgnacyjnego.

Poniżej przedstawiono, jak kształtowała się ustawowa wysokość świadczenia pielęgnacyjnego od 1 maja 2014 r. (czyli od dnia wejścia w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych, która wprowadziła świadczenie pielęgnacyjne):

- od 1 maja 2004 r. do 30 października 2009 r. - 420 zł miesięcznie.
- od 1 listopada 2009 r. do 30 czerwca 2013 r. - 520 zł miesięcznie.
- od 1 lipca 2013 r. do 30 kwietnia 2014 r. - 620 zł miesięcznie.
- od 1 maja 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. - 800 zł miesięcznie.
- od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. - 1200 zł miesięcznie.
- od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. - 1300 zł miesięcznie.
- od dnia 1 stycznia 2017 r. - 1406 zł miesięcznie w związku z zastosowaniem po raz pierwszy mechanizmu corocznej waloryzacji o procentowy wskaźnik, o jaki zwiększać się będzie minimalne wynagrodzenie za pracę.

Szacuje się przy założeniu, że wszyscy świadczeniobiorcy EwK otrzymujący świadczenie w wysokości niższej niż świadczenie pielęgnacyjne (42 862 osoby) zdecydowałiby się na przejście do systemu świadczeń rodzinnych i pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego, oznaczałoby to wzrost wydatków dla finansów publicznych w 2017 r. o 229,6 mln zł (wraz z kosztami obsługi i składkami na ubezpieczenie zdrowotne).

Pragnę poinformować, że w ramach powołanego Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin, analizowane są wszystkie postulaty i propozycje rozwiązań zgłaszane przez środowiska skupiające osoby niepełnosprawne oraz opiekunów osób niepełnosprawnych, w szczególności w zakresie realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 oraz zmian wysokości otrzymywanych przez opiekunów niepełnosprawnych. Wśród zgłoszonych przez ww. środowiska postulatów znajdują się również propozycje dotyczące możliwości przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego opiekunom mającym ustalone prawo do świadczeń emerytalno-rentowych (w szczególności osobom pobierającym tzw. wcześniejszą emeryturę z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem).

Jednocześnie należy nadmienić, że rozumiejąc trudną sytuację osób pobierających najniższe świadczenia emerytalne, w tym uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, Rada Ministrów przyjęła projekt *ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw*. W projekcie tym przedstawiono m.in. propozycję podwyższenia świadczeń od 1 marca 2017 r. prognozowanym wskaźnikiem waloryzacji, nie mniej jednak niż o kwotę 10 zł, oraz wzrostu wysokości świadczeń najniższych do kwoty 1000 zł dla tych osób, które spełniają warunki stażowe do pobierania minimalnego gwarantowanego świadczenia. Rozwiązania stanowią wsparcie dla najuboższych grup emerytów i rencistów, z zachowaniem wartości realnej wszystkich emerytur i rent.

2

MINISTER
Bartosz Marczuk
PODSEKRETARZ STANU